

ТИТАН ПРАЦІ

Уже вкотре у стінах Київського університету ми відзначаємо і вшановуємо славетного генія українського народу Івана Яковича Франка. Науковими студіями, виступами і творчими дискусіями ми щоразу прагнемо глибше і повніше досягнути його унікальне й багатовимірне обдарування, наблизитися до розуміння його неповторного творчого доробку, донести його заповіти нащадкам. Осягаючи творчість Франка, ми щоразу відкриваємо його поновому – як людину, як письменника, як науковця і політика, врешті, як пророка.

Наша мета – показати усе багатство і розмаїття Франкових інтелектуальних змагань і духовних дороговказів, представити титанічну постать Каменяра, – з його одвічною творчою одержимістю, неспокоєм та безперервними шуканнями, – в усій її повноті та духовній величі, який ішов через вершини і низини, ставши "... поетом національної чести" (С. Петлюра).

"Яко син селянина, вигодований твердим мужицьким хлібом, я почував себе до обов'язку віддати працю свого життя тому простому народові..." (Франко І. Промова на 25-літньому ювілеї // Українська література XIX ст. Хрестоматія. Упоряд. Н. Гаєвська. – К., 2006. – С. 1319).

І Каменяр своєю працею довів щирість і істинність цих слів. Він постійно перебував у творчому пошуку, і справді, усе своє життя присвятив служінню ідеї добра і краси, утвердженню української нації словом і ділом, закарбувавши в поезії одну з найголовніших українських тем – духовного провірництва свого народу, глибоко і образно втілену в поемі "Мойсей", розпочату в січні і закінчену в червні-липні 1905 року. До речі, у зв'язку з цим хотілося б ще раз нагадати спогад М. Коцюбинського про зустріч з І. Франком, який характеризує особистість Каменяра: "Сильна, уперта натура, яка цілою вийшла з життєвського бою... У своїй убогій хаті сидів він за столом босий і плів рибацькі сіті, як бідний апостол. Плів сіті й писав поему "Мойсей". Не знаю, чи попалася риба у його сіті, але душу мою він полонив своєю поемою".

Це справді був сильний чоловік, який акумулював "... академію наук в одній особі...", – як писав про нього Є. Маланюк. Його творчість була і є актуальною. А поезія завжди "звучала, як похідний марш, як воєнний клич", а ціла творчість його була, за словами М. Грушевського, "національним подвигом".

Гей, брати! В кого серце чисте,
Руки сильні, думка чесная, –
Прокидайтеся!
Встаньте...

("Гріє сонечко").

Автор відомих поетичних збірок "З вершин і низин", "Зів'яле листя", "Мій ізмагд", "Із днів журби", "Semper tiro" та ін. ... Серед прозових творів повісті та романи – "Воа constrictor", "Борислав сміється", "Захар Беркут", "Для домашнього огнища", "Перехресні стежки"... Перекладав із 14 мов, збирав фольклор, написав численні літературно-критичні статті. Особливо цікавими є його праці про значення рідної мови: "Натомість українська мова – то для мене такий любий домашній убір, в котрім всякий показується іншому таким, яким є. Українська мова – то мова мого серця".

Людина енциклопедичних знань, борець, титан духу, який своє життя присвятив українському народові, його фізичному й духовному визволенню.

Грмить! Багодатна пора настає,
Природу розкішна дрозь пронимає,
Жде спрагла земля плодотворної зливи,
І вітер над нею гуляє бурхливий,
І з заходу темная хмара летить, –
Грмить!
Грмить! Тай на дрозь пронимає народи, –
Мабуть, багодатная хвиля надходить
Мільйони чекають щасливої зміни...

("Грмить").

Провідницькі ідеї, думки поета стали пророчими. Ми, його нащадки, постійно звертаємося до творчості письменника, яка дає нам сили, натхнення й надихає на нові звершення.

Правді служити, неправду палити,
Вічну дай страсть!
Силу рукам дай, щоб пута ламати
.....
Дай працювать, працювать
працювати,
в праці сконать!

Бажаю учасникам конференції плідної роботи, цікавих нових досліджень, відкриттів у галузі франкознавства.

Семенюк Г. Ф., д-р філол. наук, проф.